

Svetov¹ kritik F. M. (arešič) v oceni novega slovarja: »Slovar . . . nam . . . kaže (tudi), kako moramo pisati kako besedo in kako ne. Odslej bodo kritiki mahali s Pleteršnikovim slovarjem po glavah nevednih pisateljev, in ti ne bodo mogli s pridom zagovarjati svoje nevednosti.«

Tako pa se o slovarju ni samo mislilo, ampak je obetal postati meso in kri tudi v pisavi. V. Bežek priznava za Ljublj. Zvon²: »Že takoj, ko je bil dokončan Pleteršnikov slovar, smo bili mi prvi, ki smo se Pleteršnikove pisave ne samo oklenili, kolikor smo se mogli in znali, ampak jo tudi iskreno priporočali vsem pisateljem in časopisom. In nekateri pisatelji in listi so se res z »Zvonom« vred pokorili Pleteršnikovim, v obče trezno preišljenim načelom.«

Ako se je torej ves slovenski svet nagibal k Pleteršniku, je bilo isto pričakovati tudi od — Levca. In kateri slovenski jezikoslovec bi bil ravnal tedaj drugače? Kdo ne bi bil šel tedaj k Pitiji v Delfe?

Pleteršnikov slovar pa je tudi res v pravopisnih vprašanjih samo — Pitija in nič drugega. Pitija je dajala dvoumne odgovore in take odgo-

¹ Dom in Svet, 1895, 126.

² O priliki izdaje Levčevega Pravopisa, Ljubljanski Zvon, 1899, 319.

vore daje pravopiscu tudi Pleteršnik, ker registrira vsakovrstne oblike, ki so bile v raznih dobah navadne. Ali si s tem pravopisec kaj opomore? Nad takim blagom ima veselje le znanstvenik. Ako se je torej obrnil Levec k Pleteršniku, je storil le v imenu vseh tedanjih pravopiscev. Njegovo delo pa bi seveda moralo biti, izbrati iz slovarja samo to, kar bi pisava prenesla. Teга Levec ni umel.

In če se slednjič vprašamo tudi po tem vzroku, zakaj Levec ni imel srečne roke pri izbiranju, moramo vsaj glede oblik, ki se opirajo na etimologijo, reči, da je bil Levec tu zopet otrok svojega časa in je postopal tako, kakor bi bil zopet, vsaj glede etimologije, postopal vsak slovenski jezikoslovec.

Slovenski jezikoslovci so tedaj v pravopisnem vprašanju tičali do vratu — v etimologiji. Šola, ki jo je bil vzgójil Levstik, je bila v najhujšem cvetu. V tem toku je sam Levec plaval ves čas, kar je pisal. Ako je tako pisavo podpiral tudi znanstveni Pleteršnikov slovar — ta jo je za znanstven namen tudi po precejšnji pravici smel! —, katerega se je ves slovenski svet oklenil, kdo ne bi bil obdržal take pisave tudi v novem Pravopisu? In kdo ne bi bil sprejel, vprašam, tudi pisave »bravec«, katera je vzdignila pozneje toliko prahu? (Dalje.)

PISMA.

Zložil Jos. Lovrenčič.

Devet visokih gorâ in devet širokih vodâ naju loči.
In čez devet visokih gorâ in čez devet širokih vodâ
se nébes do mene in tebe boči.
Na njem se srečujejo misli najinih src.

In se pogovarjajo. Tvojih misli beseda:
Hrepenenje rože po solncu, kedo ga pove,
nje srečo, kedo jo ume,
ko žarek jutranji ji v kelih pogleda!
Tako jaz. Na svojih dni gledam nebo,
vem zate in čakam, da solnce bo vzšlo.

Mojih misli beseda: Z bliski računal bom čas in z viharji,
da hrepenenje tvoje ne bo merilo poti,
ko rada ljubeče bi mi zaupala, kaj sem ti jaz —
prelepi južni roži v mladi zarji!

Devet visokih gorâ in devet širokih vodâ naju loči.
Od prve do zadnje se nébes boči,
po njem najina pisma brez časa gredo:
moje misli tvoje, tvoje misli moje bero!

